

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
The Administration Based On The Sufficiency Economy
Philosophy Of The Secondary Schools Under
The Kalasin Administrative Organization

ws:สุนันท์ ฐานุคตโร (ชัยชาติ)
ดร.บุญชนะ กาโยธี

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ๒) เปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ และขนาดโรงเรียน ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๙๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง .๖๖-๑ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .๙๔ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการพรรณนาข้อมูล และใช้สถิติ t-test และ F-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง

ผลการวิจัยพบว่า

- ๑) ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๗.๑ เป็นเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างมากที่สุดร้อยละ ๕๔.๑ สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง
- ๒) ความคิดเห็นการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับมาก

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

** อาจารย์ที่ปรึกษา

๓) ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเพศ ไม่แตกต่างกัน
๔) ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า ระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่ กับ โรงเรียนขนาดกลาง ระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่ กับ โรงเรียนขนาดเล็ก และระหว่าง โรงเรียนขนาดกลาง กับ โรงเรียนขนาดเล็ก ทุกคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

คำสำคัญ: การบริหาร, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to : 1) To study the level of administration based on Economy Philosophy of the Secondary Schools under the Kalasin Administrative Organization. 2) To compare the opinions between administrators and teachers who had the various experiences of the secondary schools under the Kalasin Administrative Organization. 3) To study the suggestion of administration based on the Sufficiency Economy Philosophy of the secondary schools under the Kalasin Administrative Organization. The sample size was calculated by using Krejcie and Morgan equation...,196 were randomized by using Stratified random Sampling. The research instrument is a survey questionnaire with rating scale 5 levels form-all with the content validity value between .66-1 and the reliability value of .94. The results were analyzed by using computer software and represented by descriptive statistics, t-test and F-test.

The Results indicated following as:

- 1) Almost of sample was female (57.1%) and the most administrators and teachers has worked in the medium school. (54.1%)
- 2) The level of administration in school with regard to Philosophy of Sufficiency Economy indicated that the overview in each items and fields were high.
- 3) The comparison results also revealed that and another school did not show significantly different.

4) The comparison of administration policy following Philosophy of Sufficiency Economy in various sizes of school indicated that their sizes significantly affected the administration policy regarding to Philosophy of Sufficiency Economy at .05 of P-value. Moreover, the comparison of those administrations indicated that bilateral comparison in various sizes of school represented significantly different at .05 of P-value.

Keywords: The Administration, The Sufficiency Economy Philosophy, The Secondary Schools

๑. บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยอย่างเป็นขั้นเป็นตอนบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมี พอกิน พอใช้ และมีความสุข โดยให้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาที่สมดุล ก้าวไปอย่างสมดุล ในแต่ละขั้นตอนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และการมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นกรอบในการคิด และการกระทำ สามารถประยุกต์ใช้ได้ ในทุกมิติชีวิต ทุกภาคส่วน และทุกด้านของการพัฒนา เพื่อสังคมส่วนรวมจักได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกันอย่างมั่นคง ยั่งยืน ซึ่งที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ต่างรู้จัก และมีความเข้าใจเบื้องต้นในแนวคิด แต่อาจจะยังไม่เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และน้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง จนเมื่อประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นบทเรียนที่มีผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล และขาดเสถียรภาพ

จึงส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง เห็นได้จากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ขาดความสมดุล โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับศักยภาพของคน องค์กร ภูมิสังคมของประเทศ ตลอดจนความพร้อมของคนและระบบ ทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงไม่ได้นำไปสู่การสร้างพื้นฐานของการพัฒนาที่มั่นคงและเข้มแข็ง หรือสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับคนและสังคม ทำให้ไม่สามารถพร้อมรับความผันผวนจากปัจจัยภายในและภายนอก จนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเปรียบเสมือนแสงเทียนที่ส่องสว่างให้เห็นหนทางที่จะก้าวเดินต่อไปของแต่ละบุคคล ชุมชน และของประเทศชาติ โดยเป็นแนวทางที่เน้นการเจริญเติบโตที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นตามศักยภาพที่มีอยู่จริง อย่างมีเหตุผล เป็นขั้นเป็นตอนด้วยความมั่นคง และเตรียมพร้อมด้วยความไม่ประมาทในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งทางบวกและทางลบ นับเป็นกระบวนการมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักใน

การพัฒนาคน และสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศไทย จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยได้อัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมีพอกิน พอใช้ พออยู่ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้ เป็นกรอบในการดำเนินชีวิต และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในวงการศึกษากี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคล และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนัในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เห็นปัญหาของชุมชน ครอบครัวนักเรียน ที่มีปัญหาในการเรียน จึงมีความตระหนักและพยายามแก้ไขปัญหาของชุมชน และนักเรียน โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดทำนโยบาย

และบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๒ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบัวขาว โรงเรียนเมืองสมเด็จ โรงเรียนจุมังคัลราษฎร์ โรงเรียนหนองห้างพิทยา โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม โรงเรียนดงมูลวิทยาคม โรงเรียนนาเชือกวิทยาคม โรงเรียนขมิ้นพิทยาสรรพ์ โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร โรงเรียนลำปาววิทยาคม โรงเรียนทรายมูลพิทยาคมได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารโรงเรียน และก่อให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรม แต่งานวิจัยเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านมา พบว่ามีปัจจัยเงื่อนไขหลายประการที่ส่งผลต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นจาก พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งมีหลักการที่สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของประชาชนชาวไทย ตั้งแต่วัยเด็ก กล่าวคือ มีนโยบายในการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เรียน โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอน

การวิจัยการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้จึงเป็นงานวิจัยที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ที่จะช่วยสะท้อนภาพของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการ

ปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเด็ก และเยาวชนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

๒. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ และขนาดโรงเรียน

๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามปัจจัยด้านเพศ และขนาดของโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน ๑ โรงเรียน มีประชากร ๑๓๐ คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๗ โรงเรียน มีประชากร จำนวน ๒๑๖ คน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน ๔ โรงเรียน

มีประชากร จำนวน ๕๔ คน รวมจำนวนประชากร ๔๐๐ คน การสุ่มตัวอย่างตารางของ Krejciec and Morgan^๑ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๙๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง .๖๖-๑ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .๙๔ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.(Standard Deviation) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่า (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

๔. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ๑) ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๗.๑ เป็น เพศหญิง กลุ่มตัวอย่างมากที่สุดร้อยละ ๕๔.๑ สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ๒) ความคิดเห็นการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับมาก ๓) ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ๔) ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญา

^๑ธีรวุฒิ เอกะกุล, *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิฑูรย์ออฟเซตการพิมพ์, ๒๕๔๙).

ของเศรชฐกิจพอเพียง ตามขนาดของโรงเรียน พบว่าขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียงตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่าระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่ กับ โรงเรียนขนาดกลาง และระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่ กับ โรงเรียนขนาดเล็ก และระหว่าง โรงเรียนขนาดกลาง กับ โรงเรียนขนาดเล็ก ทุกคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕. สรพผล

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหาร ครูผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑ รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙ และขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๑ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖ ตามลำดับ

๒. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการตามหลัก

ปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง ตามลำดับ เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๑. ด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๗ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ มีการบรรจุนโยบายหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียงบูรณาการแผนปฏิบัติการในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประเมินผลและรายงานผลการใช้หลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียงตามลำดับ

๒. ด้านการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีแผนงาน/โครงการพัฒนา

บุคลากรของโรงเรียนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และ มีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีแผนการสร้างเครือข่ายโรงเรียนที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

๓. ด้านการจัดทำหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๙ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกชั้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รองลงมา คือ มีหลักสูตรบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแผนงาน/โครงการ เน้นแนวดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

๔. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมอื่นๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามลำดับ

๕. ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

๓. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่มีต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

๑. ผู้บริหาร ครูที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน

๒. ผู้บริหาร ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๕

๖. อภิปรายผล

๑. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่มีต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของกำจร ไตรบุญ^๒ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษาของพนักงานครูเทศบาล ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัย คือ พนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดตรัง จำนวน ๑๙๐ คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนถึงการให้ความสำคัญและการลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญสามประการ โดยประการแรก คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งพระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่ปวงชนชาวไทยทุกคนเทิดทูนจงรักภักดี และพร้อมที่จะปฏิบัติตามพระราชดำริประการที่สอง คือ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสังคมไทยอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม กล่าวคือ นำมาใช้ช่วงเวลาที่ประเทศไทยเผชิญวิกฤติทางเศรษฐกิจ ซึ่งหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาดังกล่าว และประการสุดท้าย คือ กระทรวงศึกษาธิการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นนโยบายให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ กล่าวคือ มีนโยบายในการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เรียน โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน แล้วนำไปใช้ในโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จึงมีระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ

^๒ กำจร ไตรบุญ, การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการศึกษาของพนักงานครูเทศบาล ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดตรัง. แหล่งที่มา : <http://www.trangcity.go.th/news/download/?id=83508> [๗ ตุลาคม ๒๕๕๖].

เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

๒. จากผลการศึกษาถึงแม้ว่าผู้บริหารจะบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาถึงประเด็นย่อยของแต่ละด้านมีประเด็นที่น่าสังเกตที่สำคัญสองประการ โดยประการแรก เป็นประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นเกี่ยวกับ มีการตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นเกี่ยวกับ มีแผนการสร้างเครือข่ายโรงเรียนที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน ทั้งที่การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นพื้นที่ที่มีชุมชนหลากหลายเผ่าพันธุ์ระหว่างบุคคลและกลุ่ม จึงทำให้มีวัฒนธรรมย่อยจำนวนมากที่มีความแตกต่างกันในความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ จารีตประเพณี และแบบแผนการดำเนินชีวิต สภาพดังกล่าวทำให้ชาวบ้านไม่สามารถรู้จักภาพ หรือตำแหน่งหน้าที่ การงาน ดังนั้นชาวบ้านจึงมีความรู้สึกว่าได้เป็น

ส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือชุมชนอย่างแท้จริง จำนวนค อดิวัฒน์สิทธิ และคณะ^๓ สำหรับประเด็นที่น่าสังเกต ประเด็นที่สอง คือ ประเด็นย่อยของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยรายประเด็นย่อยมีค่า ๓.๘๕ ค่าเฉลี่ยรายประเด็นย่อยของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำรวย จุช่วย^๔ ที่ได้ทำการศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชนริมคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี กับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงในระดับชุมชนและครอบครัว จำนวน ๑๕๖ คน ผลการวิจัย พบว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงในระดับชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก มีวิถีชีวิตด้านสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีวิถีชีวิต ด้านวัฒนธรรมที่มั่นคงและยั่งยืน ในประเพณีดั้งเดิม มีวิถีชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความเป็นธรรมชาติ และมีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำมากขึ้น ความสอดคล้องของวิถีชีวิตคนในชุมชนริมคลองบางกอกน้อยตอนบน

^๓ จำนวนค อดิวัฒน์สิทธิ และคณะ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐).

^๔ สำรวย จุช่วย, วิถีชีวิตคนในชุมชนริมคลองบางกอกน้อยตอนบนจังหวัดนนทบุรีที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๕).

จังหวัดนนทบุรี กับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีการปฏิบัติร้อยละ ๗๘.๔๔ ความสอดคล้องด้านสังคมและวัฒนธรรมในระดับสูง และมีความสอดคล้องด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับกลาง

๓. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีระดับของการบริหาร ต่างกัน โดยเฉลี่ยลำดับตามระดับของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากมากไปน้อย คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอติพร ทองหล่อ และคณะ^๕ ทำการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่ง พบว่า ขนาดโรงเรียนต่างกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรทางการศึกษา และสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนบุคลากร จำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้ง่ายกว่า นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชุมชนชนบท ซึ่งชาวชนบทมีความสัมพันธ์สนิทสนม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และจริงใจ

ต่อกันเป็นปัจจัยเสริมการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เป็นอย่างดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๒ ผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๙๓-๔.๓๔ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดทำหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดกลาง มีการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๗๘ ผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๖๗-๓.๙๑ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดทำหลักสูตรบูรณา

^๕ อติพร ทองหล่อ และคณะ, “การบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์”, รายงานการวิจัย, (สุรินทร์ : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสุรินทร์) , ๒๕๕๓.

การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๘ ผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๔.๑๒-๔.๒๓ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดทำหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดทำหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความแตกต่าง

ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๗. ข้อเสนอแนะ

๑. ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เป็นภาพสะท้อนว่า โรงเรียนมัธยม ศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ให้ความสำคัญต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งปรัชญาดังกล่าวมีคุณค่าและความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการดำเนินการภายในโรงเรียนเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นย่อยเกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นเกี่ยวกับสำรวจทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อนำมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ในประเด็นเกี่ยวกับ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน การศึกษาบุคคลอื่น และเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้ง เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน ทั้งที่การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยชุมชน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนการบริหารให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

๒. ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่างกัน โดยเรียงลำดับตามระดับของการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากมากไปน้อย คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ควรให้ความสำคัญต่อการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบของโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป และขอเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด พบว่า กลุ่มตัวอย่างเสนอปัญหาอุปสรรค ของการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การรับการสนับสนุนจากภาครัฐไม่เพียงพอ โรงเรียนต่างๆ ควรที่จะหาสิ่งสนับสนุนจากแหล่งอื่นๆ โดยการจัดสรรทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. การวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัยสะท้อนเพียงระดับของการปฏิบัติในการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่านั้น ยังไม่ได้ช่วยสะท้อนถึงผลลัพธ์ของการบริหารจึงเห็นภาพไม่ชัดเจนว่า เมื่อปฏิบัติแล้วผลลัพธ์แตกต่างกันหรือไม่ การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในลักษณะการเปรียบเทียบความแตกต่างในผลลัพธ์ของแต่ละโรงเรียนหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านขนาดของโรงเรียน เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไป ควรนำเสนอว่ามี

ปัจจัยใดทำให้การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่างกันหรือไม่ต่างกัน

๗. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตาอนุเคราะห์คำแนะนำดูแลเป็นอย่างดีของ ดร.บุญชนะ ทาโยธี อาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอเจริญพรเป็นอย่างยิ่ง

ขอเจริญพร นายปณกุล ศรีปรัชญาวารกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ดร.จำปี โยธารินทร์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และ ดร.จรรยาเกียรติ กุลสอน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย จนได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ

ขอเจริญพร/ขอขอบคุณ บุคลากรบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เป็นกำลังใจและความช่วยเหลือตลอดช่วงเวลาของการศึกษา และการวิจัย

ขอเจริญพร ผู้บริหาร ครู กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนได้ข้อมูลที่มีคุณค่า ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าผู้บริหารผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจจะนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์วิทยาออฟเซตการพิมพ์, ๒๕๔๙.

สำรวญ จูช่วย. **วิถีชีวิตคนในชุมชนริมคลองบางกอกน้อยตอนบนจังหวัดนนทบุรีที่สอดคล้องกับแนวคิด
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๕.

(๒) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

อติพร ทองหล่อ และคณะ. “การบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์”. **รายงานการวิจัย**. สุรินทร์ : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
จังหวัดสุรินทร์, ๒๕๕๓.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

กำธร ไตรบุญ. **การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการศึกษาของพนักงาน
ครูเทศบาล ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดตรัง**. แหล่งที่มา : [http:// www.trangcity.
go.th/ news/ download/?id = 83508](http://www.trangcity.go.th/news/download/?id=83508) [๗ ตุลาคม ๒๕๕๖].